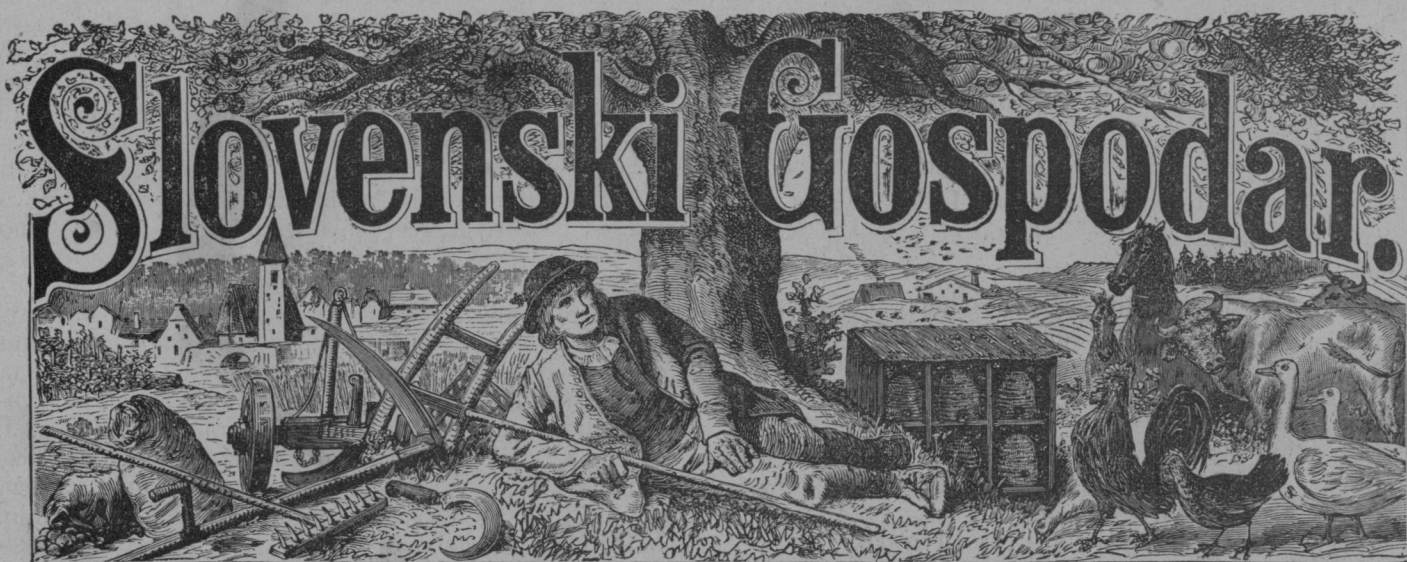

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnilstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natise enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naših Nemcev bolečine.

I. Uno nedeljo so imeli naši Nemci, v resnici pa le nemškutarji, »nemški dan« v Celju. Če jih to veseli, nam je prav, naj jih imajo še več v letu, vendar pa sodimo, da jih že na drugi »nemški dan« ne bode več, kakor jih šteje Celje in pa bližnja tržiča Vojnik in Laško. No tokrat so prišli še celo iz Gradca in Brežic. »Deutsche Wacht« trdi, da jih je bilo iz vseh naših mestic in trgov, ali mi njej ne verjamemo veliko in torej tudi tega ne. Ali to ji še bodi; da pa so resolucije, katere so sklenili na tem »nemškem dnevu«, pametne, potrebne in pravične, tega ji nihče ne potrdi, še brž tisti ne, ki so bili pri tem zborovanji!

Naj se naši bralci sami prepričajo o tej »nemški pravici«, podamo jim v naslednjem resolucije, kakor jih beremo v raznih listih. Te-le so: 1. Spodnještajarskim Nemcem je ohranjenje in pospeševanje nemštva najvišje načelo ter je njemu podvreči vse druge koristi. Zato so vsi Nemci le ena stranka, ki podpira vse, kar koristi nemštvu in pobija vse, kar bi mu bilo na škodo. — 2. Nemščina naj se prizna za uradni, službeni in državni jezik! Tega ne terja le zgodovina in stanje Nemcev, temveč je potreba za državo in njej se mora ustreči, naj se pozdigne gospodarstvo in splošnja prosveta, ohrani v Avstriji državno pravo in državna vojska ter zavaruje moč državi. Pri nas, na Spodnjem Štajarji, je tem bolj potreba in je tem večja pravica, da se tako vredi uprašanje o jeziku, ker si prisvaja že vsaka občina pravico za to, da si določi sama jezik, v katerem dopisuje in to napravlja v državnih uradih škodljive zmešnjave.

3. Slovanskim željam pustijo prvo mesto nasproti Nemcem že državni uradi — omenimo tukaj le imenovanje uradnikov, notarjev in šolskih nadzornikov — in posebno še jih boža deželna vlada. Čem bolj čutijo to spodnještajarski Nemci, tem bolj je dolžan dež. zbor,

po večini svoji nemški, in deželni odbor, kateri iz njega izhaja in stoji na lastnih nogah, držati se nemške uprave in varovati po celi deželi, katero bi Slovani radi razklali na dvoje, nemštvo, ki ohranjuje državo in ne pripusti, da se razdeli kedaj štajarska kronovina.

4. Ako je vlada Slovanom prijazna gledé na šolstvo, naj se oni člani deželnega šolskega sveta, ki so iz večine dež. zbora, ne udajo, marveč naj se postavijo zoper to na vse moči! Po vseh mestih in trgih na Spodnjem Štajarskem naj osnuje država, ali dežela nemške šole! Zunaj mest pa se naj vsak otrok, ko se mu ne krati pouk v materinščini, uči tudi nemški jezik. Da se spremenijo naše nemške gimnazije, v katerih se slov. ljudstvu odpira neizmerno polje nemške omike in znanosti, v mešane s tem, da se napravijo slov. vsporednice in po znanem češkem vodilu nazadnje v slovenske šole — s tem se posega v našo nemško lastnino, podpira se politično in narodno slovanstvo v škodo naših narodnih čustev, pravic in posesti.

5. Doslej Nemci na Štajarji niso nikdar bili sovražni ali pristranski slov. kmetom ali poslom. Temu nasproti pa si je napravila slov. stranka slov. obrtno društvo in sicer v Celji. S tem škoduje blaginji nemških obrtnikov in nas žali ter sili, da ukrenemo kaj zoper to. Podpirati nam bode vse obrtnike, ki se držijo z nami na stališču, ki ohranjuje našo državo, na vse načine in vse, ki ne stojé za Nemce, nam bode pobijati.

6. Cerkva se ne sme zlorabiti za boj narodnosti. Spodnještajarski Nemci ugovarjajo odločno zoper to, da so sovražniki katoliške cerkve in če se njim to očita, je to politično, grdo bojno sredstvo, ali ono pripravi lahko Nemce na to, da se umaknejo katoliški cerkvi.

7. Mogoče je Nemcem na Spodnjem Štajarji vzdržati se na njih stališču le tedaj in izpolnjevati njih višjo nalogo, ako so vsi ene misli, prvi ko zadnji, se ogibljejo razcepljenja ter so edini v boji zoper vlado, vedno prijazno slovenskim željam ter sovražno Nemcem in zoper požrešne

in čemdalj predrzniše slov. zahteve. Ker so nam složni Nemci po vsej Avstriji najvišji uzor, pozivamo vse Nemce, kar jih živi po Gorenjem Štajarji in posebno v našem glavnem mestu, naj zastavijo vse moči za to, da se obvaruje nemštvo na Spodnjem Štajarji.

Take so torej bolečine ali kakor se jim pravi, resolucije naših Nemcev. No te želje naših Nemcev niso nove in tudi niso potrebne, saj imajo Nemci, kar želijo, že doslej in nam se zdi le čudno, da si upajo z njimi na dan, ne da jih rdečica oblije.

Cerkvene zadeve.

Svečanosti na Ptujski gori.

Naša prijazna Gora kazala je nenavadno lice tega meseca. Posebno je bila ozaljšana s prapori slovenskimi, cesarskimi in deželnimi od dne 5. julija do 10. Od novo sezidane kapelice do cerkvenih vrat bil je iz vejevja in malih drevesec zasajen celi drevored. In zakaj neki to, me prašaj, dragi čitavec? Veselila in pričakovala je cela fara novega g. župnika Jožef Sattlerja, znanega vsem bralcem »Slov. Gospodarja« po raznih mikavnih, lepih in poučnih spisih. Streljanje in zvonjenje oznanjalo je na 6. julija daleč po polju prihod novega dušnega pastirja. V nedeljo na to prihitelo je od daleč in blizu več gg. duhovnikov, na čelu njim preč. velečislani častni kanonik in dekan M. Strajnsak. Novi g. župnik so v svoji lepi pridigi se predstavili župljanom ter razložili v jedrnatih krasnih besedi dolžnosti župnika do faranov, in župljanov dolžnosti do svojega župnika. Daj Bog, izprosi Marija novemu gospodu vse to kar so govorili, da bi lahko delovali mnogo let v slavo božjo, na čast Mariji, za večno in časno blaginjo milega našega naroda slovenskega! — Omenjeno je že bilo v tem listu, da je naša cerkev popravljena. Dobro so storili nedavno se od nas ločeči ljubeznivi g. župnik J. Antolič, da so tudi blagoslovili na Sv. Petra in Pavla dva kipa Matere Božje.

Lurška Mati Božja je postavljena v cerkvi, druga podoba pa v novi kapelici, ki jo je sezidal neki dobrotnik na svoje stroške. Velika je bila tedaj slovesnost. Veliko število lepo belo oblečenih deklet je neslo v cerkev podobo Matere Božje v jutro, popoldan pa iz cerkve v kapelico. Dne 2. julija pa je bilo na tisoče pobožnih romarjev na Gori; mnogo jih je pristopilo k mizi Gospodovi. Velikanska cerkev je bila takorekoč naphana ljudij, da ne bi zrno prosa moglo pasti na tla. Zunaj cerkve pa se je tudi kar trlo ljudij. Vsem čč. gospodom, ki so od daleč in blizu prišli pomagat, najlepša zahvala! Č. g. župniku J. Antolič-u pa zadovoljstvo in veselje in zdravje v pokoju, dokler nas vse k večnemu pokoju ne pokliče Bog in nas vse ne združi pri Mariji!

Josip Kukovec, župnik pri Sv. Andražu v Slov. goricah.

(V spomin priobčil Jos. Štelcar.)

Dne 30. aprila je nemila smrt vzela č. g. Josipa Kukovec, župnika pri Sv. Andražu v Slov. goricah. Dovolite, gospod urednik, da o našem pokojnem gosp. župniku dostavim nekoliko črtic v hvaležni spomin.

Pokojni gospod župnik so bili rojeni pri Sv. Ani v krasnih in prijaznih Slov. goricah, dne 19. marcija leta 1839, tedaj še niso dopolnili 55 let in že so morali zapustiti vinograd Gospodov, katerega so z vso gorečnostjo obdelovali. Bili so tukaj 18 let za župnika,

ter so se ves čas neumorno trudili, kako bi povišali čast božjo med nami, ter svoje ovčice vodili po poti zveličanja. Lepo so skrbeli za krščanski red v svoji hiši in po vsej župniji; s posebno gorečnostjo so oznanjevali božjo besedo, priporočevali svete bratovščine in pobožna društva; skrbeli so za lepoto hiše božje, katero so dali vso prenoviti in krasno naslikati; oskrbeli so tudi nove stole za cerkev, in dve lepi novi banderi. Pa ne samo za cerkveno poslopje, tudi za vse drugo so lepo skrbeli ter zapustili vse v najboljšem stanu. Kako so bili spoštovani in ljubljani zavoljo svoje ponižnosti in odkritosrčnosti, to je pokazal njihov pogreb. Kljub nepovoljnim okoliščinam se je zbralo 28 duhovnikov, da svojega dragega sobrata spremijo k zadnjemu počitku. V zgovorni besedi, ako se ne motim, so nam veleč. gosp. J. Trstenjak, duh. svet. in župnik pri Sv. Marjeti niže Ptuja, naslikali uzorno gorečnost in delovanje blagega pokojnika, ter njih vsem priporočili v hvaležni spomin. Med drugim so omenili njihovo živo vero, katero so kazali povsod in jo na vso moč branili, na dalje so omenili njihovo udanost in ljubezen do sv. matere katoliške cerkve. Bilo je po pravici veliko žalovanje pri vseh pričujočih, ko se je začela po dokončani sv. maši, katero so služili preč. gosp. Jakob Meško, duh. svet. in župnik pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, množica pomikati proti pokopališču. Sprevod pa so vodili mil. gosp. Matija Modrinjak, prošt in nadžupnik na Ptui. Na pokopališču so položeni umrljivi ostanki poleg g. Franca Muhiča, vpokojenega župnika in poleg njihovega nekdanjega kaplana, g. Anton Breznika, ki so pred dvema letoma tukaj umrli. Milo je gledati na pokopališču tri grobe v enem redu, kjer počivajo trije tukajšnji duhovni pastirji, ki so v teku štirinajstih let umrli. Bog jim daj večni mir in pokoj, nam pa ostanejo naj vsi v preblagem spominu!

Gospodarske stvari.

Kaj je hmeljarju storiti, da ubrani hmelj, kolikor mogoče, pogubnemu uplivu raznih škodljivcev?

Veliko zborovanje hmeljarjev, katero je sklicalo južno-štirsko hmeljarsko društvo v Žalci, dne 2. t. m. bilo je prav dobro obiskovano. Kako pa tudi drugače, ko so letos razni hmeljevi škodljivci delali hmeljarjem velike preglavice. Razpravljanje o škodljivcih bilo je po tem takem prav živahno in nasvetovana sredstva v pokončanje tištih prav različna — a žalibog, ne popolnoma zanesljiva.

Tu naj bode navedeno, kaj naj hmeljarji storijo, da vsaj posredno obranijo hmelj, kolikor mogoče, pogubnemu uplivu raznih škodljivcev:

1. Pred vsem je treba hmeljišče skrbno in vestno obdelovati in dobro gnojiti, da postane rastlina močna in krepka.

2. Hmeljeve poganjke (trte) naj se takoj pri berji odrežejo od korenike in ko so se posušile, naj se požgejo.

3. Hmeljišča naj se gnojijo izključljivo le s kompostom in ne s svežim hlevskim gnojem; zakaj v njem najdejo razni škodljivci varno zavetišče.

4. V poletnem času, posebne meseca junija in julija naj se po noči blizu hmeljišč napravi ogenj — škodljivi keabri in metulji ponočnjaki prileté in najdejo v njem svojo smrt.

5. Ako se novo hmeljišče priredi, naj se skrbno pazi na to, da so sadeži popolnoma zdravi.

6. Krtu in koristnim pticam naj bi hmeljarji bili posebni prijatelji.

7. Črni trn ali trnolica naj se povsod izkoplje in uniči; kajti na njenih listih se baje izleže prvi zarod hmeljevih in drugih ušic.

8. Božjega volika in njegovo, močeraču podobno ličinko naj hmeljarji skrbno varujejo.

Hmeljarji, opazujte nasvetovano natančno in prepričali se bode, da se bode vaš trud in prizadevanje obilo poplačalo.

Ant. Petriček.

Nezrelo sadje.

Sadja je letos na nekaterih krajih veliko, na nekaterih pa ga je le malo in še to pada z drevja, predno dozori ali je sploh za rabo. Sicer pa sploh pade veliko nezrelega sadja z dreves, ali tako ni za nobeno rabo?

Odgovor na to vprašanje nam daje narava sama. Le izpusti kako živinče iz tvoje ščetinjadi pod drevo in kmalu veš, čemu še je nezrelo sadje — za svinje in sicer zdravilo. Znano je, da sviné potrebuje, kakor sploh živina, kisline v želodci svojem in v nezrelem sadju je nje veliko. Sedaj poletu napada rada rdečica svinje in pobere včasih veliko živalij na največjo škodo kmeta, ali skušinja kaže, da se svinj ne loteva, katere smejo po sadonosnikih in odkodi to? V nezrelem sadju dobijo svinje veliko kisline v svoj želodec in rdečici zapre se tako pot. Uzrok tej bolezni so neke glivice, katere se zarijejo v drob svineta ter mu napravijo vnetje in to ga umori, ne da je moči bolno žival ozdraviti. Ako pa najde glivica že kisline v želodci, umori le-ta njo in živinče ostane zdravo.

Iz tega pa sledi, da naj sviné dobi vsak dan, kadar je sadja, nekaj tacega, posebno jabelk in hrušek. Tako najde tudi nezrelo sadje še svoj namen in daje kmetu dobička.

Sejmovi. Dne 20. julija v Arveži, pri Sv. Marjeti na Dravskem polji, pri Sv. Marjeti na Pesnici in v Vitantji. Dne 21. julija v Bučah. Dne 22. julija v Ivniku, pri Sv. Heleni, na Malih Rodnah in pri Sv. Magdalenii v Mariboru. Dne 25. julija v Kozjem, v Lipnici, pri M. Trošti v Žitalah, v Svetincih, v Slov. Bistrici in v Žalci.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Veliki koncert slov. pev. društva.) Ljubi Slovenci, ki čitate ta list, popraševali ste že gotovo, zakaj vam naš »Gospodar« še ni prinesel nobene vesti o velikem koncertu, ki ga bo priredilo slovensko pevsko društvo dne 6. avgusta v Mariboru. Evo nam nekoliko vrstic, saj veste, da je vsakemu sadu treba časa do dobre zoritve. In tako vam tudi nismo mogli prej poročati, predno ni bilo vse dognano in določeno. Sedaj pa vam smemo povedati, da bo ta koncert gotovo vse prejšnje prekosil po svoji sijajnosti in velikanski udeležbi od strani slovenskega ljudstva. Na tistem smo do sedaj delovali — kaj pa nam je treba bilo trobiti med svet o svoji nakani, predno nismo bili prepričani, da bo dobro iztekla, ali delovali smo marljivo in takó smo si v svesti, da se bodo naše besede o veličastnosti onega koncerta uresničile. Iz vseh slovanskih pokrajin zelenega Štajarskega, iz čudapolne kranjske, iz gorate koroške dežele prihajajo nam vesti, kako se vrli pevci pridno vadijo in vežbajo, da bodo svetu pokazali moč slovenske pesmi. Nad 180 se jih je že oglasilo, prišlo pa jih bo gotovo nad 200. In drugo je večinom že vse pripravljeno: godba je najeta, prostori so lepi in primerni, vabila se ravnokar tiskajo. Samo na

vas je še ležeče, ljubi Slovenci, da pomagate to slavnost povzdigovati s svojo mnogobrojno udeležbo. Ali o tej smo že prepričani, kakor smo zgoraj omenili. Podčrtajte si torej v svojem koledarji 6. avgust, da ne bo nobeden sprevidel ali pozabil tega slavnega dne, da se bomo po pošteni slovenski navadi prav veselili pri kozarci vina poslušaje mило doneči slovenske pesmi, navduševali se in krepili za novo borbo, ki jo moramo boriti vedno naprej za naše narodne svetinje in pravice. V prihodnjem listu bomo vam naznanili natančen načrt naše slavnosti.

Iz St. Jurija ob juž. žel. (Kresovi.) Malokedaj se kdo iz našega prijaznega trga oglasi, zatoraj, želeč nekoliko to molčanje pretrgati, vam menim naznaniti nekoliko o naših kresovih, katerih je gorelo na predvečer sv. Cirila in Metoda tukaj prav mnogo. Kakor hitro so zvečer zvonovi odpeli »večno luč«, že se zasveti vrhu starega Rifnika zali kres, zatem pa veliko drugih, od katerih so nekateri dalje, spet drugi manj časa goreli. Posebno lepa sta bila dva. Eden pri Sv. Rozaliji, pri katerem so tudi veliko razno barvanih raketov v zrak spustili, kar so ljudje z velikim veseljem gledali. Drugi veliki kres je pa gorel na hribčku »Bobnateca« celi dve uri, od tod so tudi topiči glasno in daleč na okrog oznanjevali veseli sopraznik sv. bratov Cirila in Metoda. Tudi na tem griču in v okolici so ljudje še vedno hvaležni tema svetnikoma za obilni trud, ki sta ga z nami Slovenci imela pri oznanjevanji sv. vere. Vam fantom in možem pa izrečem na tem mestu srčno zahvalo za ves trud, ki ste ga pri tem delu imeli. Le še tudi drugo leto tako, ako nam Bog zdravje da! Sv. brata Ciril in Metod prosita za nas; izprosita nam Slovencem enako zmago nad našimi dušnimi, kakor tudi telesnimi sovražniki, kakor sta si jo vidva že davno privojskovala.

F. Š.

Iz Središča. (Spomin.) Po dolgi mučni bolezni je umrla pri nas dvaindvajsetletna deklica Josipina Sajnkovičeva ter so jo pokopali dne 3. julija t. l. Pokojnica je bila nenavadno pridna in pobožna, kar je sicer med premožnimi ljudmi že velika redkost. Svojo pobožnost je jasno pokazala še poslednjo uro. Ko se jej je namreč bližal zadnji trenotek, rekla je: »Kako je temno«, in še pristavila bešede: »Milostiva Devica in angelj varuh, pridita mi naproti!« Sprevod je bil sila lep; nosile so jo deklice v belini in truplo so spremljali četirje č. g. duhovniki. Bog daj tej blagi duši sladki mir in pokoj!

Fl.

Iz Čadrama. (Društvo »Sloga«.) Že enkrat je »Slov. Gospodar« prinesel dopis iz Čadrama, kjer je bilo omenjeno, da se snuje tukaj bralno in gospodarsko društvo »Sloga« po imenu in da se bo vsaj v drugem četrtletju vse potrebno uredilo. Ker pa se sedaj od tega časa ni nikdo oglasil, sodil bi svet lahko, da je naše društvo zaspalo. Zato, g. urednik, naj vam jaz o tem društvu nekoliko poročam. Že naprej pa vam povem, da prav veliko veselja, kakor se ga od mnogih drugih krajev sliši, vam ne moremo povedati, pa vendar upamo, da se naše razmere sčasoma vzboljšajo, da bomo zamogli kedaj kaj veselejšega po svetu naznanjati. Naše društvo je bilo ustanovljeno dne 30. aprila in je bilo do tedaj vpisanih 25 udov, izmed katerih je bil izvoljen sledeči odbor: Ant. Kangler, kakor predsednik, Blaže Mlakar, podpredsednik, Alojz Leskovar, tajnik, Jože Videčnik, blagajnik, Franc Kline, knjižničar in Jak. Leskovar, odbornik. Sklenilo se je tudi, da bode bralna soba pri gostilničarju Franc Kline, kateri je društvu na korist jedno sobo zastonj prepustil in še zraven obljubil, da bode posodil za društveno knjižnico eno omaro, dokler si društvo svoje ne omisli. Ker pa ob ustanovitvi društva ni bilo plačevanje na vsporedu, zato se je pri-

redil dne 4. rožnika drugi občni zbor, s sledečim vsopredom: Nagovor predsednika. Podučljiv govor o umnem čebelarstvu, govoril nadučitelj Malenšek. Dalje zapisovanje novih udov in čudite se, pristopili so štirje in potem vplačevanje letnine in nazadnje še razni nasveti. Določilo se je tudi, da se bode naročilo za letos petero znanih domačih listov. Seveda bi bilo dobro še marsikateri list in marsikatero podučljivo knjigo dobiti, kar bi odbor rad storil, ako bode le društveni račun dopuščal. Res, da bode morda marsikdo z glavo majal in se nasmehnil, rekoč: Nimate se s čim hvaliti, in na našo žalost moramo priznati, da je to res, pa upanja ne smemo izgubiti, mi pričakujemo, da pride čas, ko bomo tudi mi po zgledu vrlih Gotovelčanov veliko število udov, pa tudi mnogo lepih uspehov pokazati in po svetu razglasiti zamogli. K temu pa nam pomagaj Bog in sreča junaška!

Iz Rošnje pri Sv. Janži. Pretekli četrtek, dne 6. t. m. utonil je v Dravi vstric Rošnje vasi dragonec Franc Filip, doma pri Slatini, s konjem vred. Prijездil je pod poveljem poročnika z desetnikom poskusit, bi-li bil pri rošnjem pašniku primeren prostor za kopanje konj. Desetnik je prigovarjal poročniku, da tam ni ugodno, ker je Drava preveč deroča, toda častnik ni se zmenil za to, ampak je celo s pestjo začel mahati po ubogem desetniku. Dragonec je moral s konjem v vodo. Bil je izvrsten plavač. Poprej je služil pri pijonirjih. Prvikrat je srečno preplaval sem ter tje. S tem pa poročnik ni bil zadovoljen. Zapovedal mu je poskusiti drugikat, nekoliko nižje. Oba, dragonec in konj, bila sta že upehana. Voda ju zanese v velik tomún tje, kjer obe panogi Drave skupaj pritečete ter nju pokoplje. Črez nekoliko časa priplavata zopet na površje; toda konj je strašno delal z nogami in pri tem najbrž močno vdaril vojaka. Potem plavata drug za drugim proti mlinu. Enkrat se je vojak stegnil roko nad vodo, potem pa je izginil pod vodo. Konja je vrgla voda niže mlina na suho; dragonec pa niso našli.

Iz Radgonskega okraja. (Orehovski prerok.) Vi tam okolo orehovskega preroka ste pač srečni, ker on takó po očetovsko za vas skrbi in tudi ne pozabi večkrat v »Mariboržanko« kaj postaviti. Ker pa zadnji čas ima drugih opravil veliko, povabil si je pomagачa v svoj gradič, ki ima leseni dimnik, da mu pomaga udrihati po ubogem slovenskem ljudstvu. Ta pomagач ni nikdar drugi, kakor prijatelj znanega dopisnika »Slov. Gosp.« od Sv. Ane na Krembergu, kričač »Mariboržanke« v Žrjavcih, ki kar iz rokava siplje zgodovinsko-poučne dopise, kakor nadarjen pesnik pesmi. Radovedni smo, kaj še bosta ta dva učena moža Nemcem v razvedrilo podala; ker nekateri nemškutarji se ne morejo drugače nasititi, kakor da beró dopise, ki udrihajo po Slovencih in osobito po častitih duhovnikih, ki so bili in bodo Slovencem najboljši prijatelji, skrbeč za dušno, kakor njih zemeljsko blagostanje. V to je tudi narodnost prištevatí; ako je kdo dober Slovenec, tedaj je gotovo tudi dober katoličan in gospodar, kateremu ne bo nikdar manjkalo kruha, ker izpolnjuje zlati rek: »Moli in delaj«, »spoštuj cerkev!« Taki ne bo z liberalci vlekel, nego v dopisih branil svoj rod in čast. duhovništvo. Na orehovskega preroka pa večkrat pazite, kaj dela s svojim pisarjem, kateri doma ne najde dela!

—j.

Iz Središča. (Obramba.) V 27. štv. »Slov. Gosp.« nekdo iz Ljutomera napada Središko gasilno društvo radi tega, da se je vdeležilo shoda gasilnih društev v Ljutomeru dne 29. junija. Da smo se vdeležili, je gotovo in to le po dolžnosti, ker je naše društvo v zvezi deželnih gasilnih društev in kot tako ima po pravilih nalogo, da okrajne shode obiskuje. Takega shoda vdeležili

smo se tudi leta 1880 v Ljutomeru. Da je naše društvo slovensko, pač ni potreba dokazovati, saj tudi drugače biti ne more, ker so udje sami Slovenci. Da je središka požarna bramba narodna in da je Središki trg naroden, to pokazali so Središčani vselej. Da bi pa mi z Nemci peli: »gut hail«, ni resnica. Ako se nismo vdeležili evenske slavnosti, krivo je to, da je bil omenjenega dne delavnik in radi nujnega dela, ki je takrat bilo, nismo mogli od doma. Končno še si zapomnite, gospod dopisnik, da ni namen ali poklic gasilnih društev se pečati z narodnostjo, marveč nje naj navdaja ljubezen do bližnjega, da mu branijo, kedar ga nesreča zadene, življenje in premoženje. Mi Središčani ne potrebujemo od Vas nobenih želja, prej dobrih svetov, ali ta Vaš svet, kako se je vesti gasilnemu društvu, je za nas prepozno prišel. Mi bomo hodili vedno taka pota, da bode v prid in v čast slovenskemu narodu, naši mili domovini in gasilnemu društvu. V to nam pomози Bog!

Izan Kolarič, vodja srediških gasilcev pri okrajnem shodu v Ljutomeru.

Ivan Kočevár, načelnik.

Od Sv. Ane v Slov. gor. (Hvalevredno) storil je Lenartski trg s tem, da je odpravil občinski pašnik, ali takó imenovano »gmajno«. To se je sedaj razdelilo med dotične občane pri Sv. Lenartu. Akoravno nas to nič ne briga, vendar že radi snage zapojemo v tem oziru predstojniku čast. Glejte, poprej, kedar si imel srečo priti v sloviti trg Sv. Lenarta, prepričal si se ob 11. uri, kakó živahno je ondi postalo; primukale so namreč rogate živali, krave z občinskega pašnika, ter ponosno dvigale glave. Za kravami prikrlila je ščetinjad, svinje, ki so se v občinskem pašniku valjale po luži; večkrat si moral biti zelo opazen, da te ni katera rogatica nabodla z rogovi. To je sedaj minilo, in bo odsej bolj snažno in zdravo v trgu, a z onimi deli si bodo dotičniki več vpomogli, ker lahko pokosijo in hranijo za zimo. Samo nekaj se mi ne dopada in sicer to, da mislijo iz sovraštva do slovenskega prepričanja, katero kaže g. Aubl, sejme na drugem kraju imeti; in to bojé radi tega, da bi gg. Polič in Aubl škodo imela. Sicer bo sejem na prijetnejšem kraju, vendar naj se dela vse iz ljubezni do vseh!

—k—

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Okrajni šolski svet na Dunaji se upira na vse kriplje in celo dež. šolskemu svétu gledé na verske vaje v ljudskih šolah. Kakor se vidi, boji se za svoje jude, katerih je več za učitelja na ljudskih šolah, da-si otroci niso judje, ampak katoliški. To je nesrečen sad nesrečnega liberalizma! — Splošnja volilna pravica je sedaj na dnevnem redu in za-njo se poteguje sedaj že tudi nemška nacionalna stranka, češ, da se takó prikupi delalcem. No iz zadreg, v katerih tičimo, nas tudi taka volilna pravica ne potegne!

Češko. Mestni svét v Pragi mora v nemškem in češkem jeziku uradovati; tako hoče vlada in tudi najvišja upravna sodnija na Dunaji drži v tem z vlado. Samo na sebi to ni krivica, ali če je v Pragi tako potrebno, čemu ne velja enako tudi po drugih mestih, n. pr. v Mariboru, v Celji, na Ptuiju? Tu pa nemški urad ne piše druga, kakor nemški, če dobi tudi slovensko pismo v roke!

Štajarsko. Vodje delalcev ali človek reče boljše, ščuvvarji delalcev so sedaj vladi že sitni in hoče jih odpraviti, vsaj iz taci krajev, kjer je večje število delalcev. Iz Gradca so te dni izgnali troje taci ščuvvarjev.

No ti so zreli tički in bodo tudi delalci veseli, da se jih iznebijo. Vendar pa sodimo, da se vlada na tak način ne odkriža ščvarjev; doslej so podpihovali očitno, poslej bodo pa — na tihem rovali in kaj je bolj nevarno? — Nek liberallec, župan Till v Brucku, lazi po nemških občinah okoli ter uči kmete, naj terjajo od svojih poslancev, da vzame država vse žito, kolikor ga kmetu ni doma treba, za ceno, kakor se državi dopade ter žito potem zamelje in iz moke kruh izpeče. Po njegovi misli naj bode le država — pek za vse prebivalce. Čudno, da najde taka bedarija še poslušalce!

Koroško. Nedavno so si nemški liberalci v Beljaku segli v lase ter so si v tem taci nametali v lica, da so se križem tožili pri c. kr. okr. sodnji — na razžaljenje časti. Sedaj pa so vtihnili glasi o teh tožbah in so torej se najbrž vtolažili nemški možje. — Tudi sedanji škof, dr. Kahn ne vgodijo Nemcem nič posebno; še celo to jim ni prav, da škof ne silijo domačih nemških dijakov v bogoslovje, ampak vzamejo radi tudi češke dijake, če so le pridni in pobožni.

Kranjsko. Vlada je dovolila kupčijo z govejo živino čez kranjsko in ogersko mejo, doslej je bila meja zaprta, ker so na Ogerskem imeli živinske kužne bolezni. — Prvi vlak je te dni vozil na Dolenjski železnici iz Ljubljane v Kočevje; bila je to prva zveza med slov. Ljubljano in nemškim Kočevjem, ali vlaku je bila pot iz Kočevja dolžja, kakor doli, ali imamo v tem znamenje in kako?

Primorsko. Na c. kr. gimnaziji v Gorici je bilo letos 408 dijakov, med njimi 178 Slovencev, 163 Lahov in 69 Nemcev, največ je torej Slovencev in vendar je poučni jezik nemški. — V Trstu se je umoril sin podžupana juda Luzzato; uzrok se ne pozna, toda sumi se, da slaba izreja in vsled tega razuzdano življenje.

Hrvaško. Veliko upanje stavi hrvaško ljudstvo na zvezo dr. Starčevića in škofa dr. Strossmayrja glede na politične razmere. Se ve, da je zveza dobra in potrebna, toda nam se dozdeva, da je prepozna. »Narodna stranka« je »zvezala« Hrvate tako trdno z Ogrji, da se brž Hrvati ne rešijo več madžarskih spon.

Ogersko. V času, ko ni drž. zbora, imajo sicer ministri mir, toda letos ne, kajti kuje se na načrtu za postavbo o »civilnem zakonu« t. j. zakonu, ki se sklene po postavi države in tudi lahko razveže po isti postavi. Človek bi mislil, da ima ogersko ministerstvo dovolj drugod dela, take zakone pa naj prepusti — svojim judom. — Med poslancema Polonyi in Eötvös je huda praska, vprašanje je med njima: ali sta še dovolj poštena za dvoboj. Ako se stavi nam to vprašanje, vsakdo lahko zna, kaj da mi na to odgovorimo.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. skrbijo za vse narode, tudi slovanske in za te še posebej, kakor je podoba. V novem času so sklenili s črnogorskim knezom pogodbo, vsled katere smejo duhovniki po katoliških cerkvah brati sv. mašo v slov. jeziku in so se natisnile v Rimu za to posebne mašne bukve.

Italija. V tej državi imajo preveč visokih šol; stroški za nje so veliki, koristi pa iz njih ni nobene, vendar pa si jih vlada ne upa odpraviti, ker se boji zamere pri tistih mestih, v katerih so doslej take šole.

Francija. Vlada izžene te dni laškega puntarja Cyprianija iz francoske države, ker jej postaja nevaren. — Francoski republiki preti vojska s sijamsko državo; pravi se, da ne bode miru, ako si francoska vlada že ne prisvoji one države do cela. — Na shodu v Parizu so sklenili delalci, da pustijo v septembru delo po vsej državi ter tako prisilijo vlado, da jim ustreže glede na čas in plačilo dela. To pa bode težko!

Anglija. V državnem zboru so vsprejeli član IX. v načrtu za irsko ustavo in je s tem že vsa postava blizo, da gotova, kajti v tem članu se izreče, kako zastopstvo da dobi irska dežela. V tem vprašanji si tudi v stranki Gladstone niso bili edini ter bi se utegnili razcepiti stranka. Na srečo za ubogo irsko ljudstvo pa se to ni zgodilo.

Nemčija. Caprivi je v drž. zboru zmagal ter je skoval večino za vojaško postavbo: odločili so poljski poslanci, ker so potegnili z vlado. Ali bode cesar Viljem jim vedel za to hvalo? Izrekel jim je sicer pohvalo, ali pa pride za pohvalo tudi hvala, pač ni tako gotovo. Drž. zbor je razšel brž, ko je vsprejel ono postavbo. Se ve, da drugega dela ni, kakor množiti vojaštvo.

Rusija. Vlada se pogaja z nemško in avstrijsko državo za trgovinsko pogodbo in je taka med avstrijsko in rusko državo že blizo gotova, ne pa še z nemško. — Na Ruskem ne sme nihče govoriti v poljskem jeziku pri javnih uradih in velja za to posebna prepoved in nalaga se kazen njemu, ki se v tem zagreši!

Bolgarija. Znano je, da je vlada djala metropolita Klimena v zapor zavoljo nekaterih besed v cerkvi, toda sedaj jej je žal, ali ne zna poti, ki jo pelje iz te zadrege. Najbrž skliče cerkveni shod in le-ta izreče, da ni uzroka za kazen!

Srbija. V skupščini se pričakajo, ali se naj postavi prejšnje ministerstvo Avakumović na tožujo klop ali ne. Mi smo že rekli, da je to pričkanje — prazno delo; po vrhu pa je še jako nevarno, kajti mogoče, da pride kedaj druga večina in sedanja vlada gre na tožnjo klop.

Turčija. Govori se, da obišče sultan poleti ruskega cara v Livadiji. — Abbas-paša, podkralj v Egiptu, odpelje se jutri iz Carigrada ter gre na ravnost v Kajiro. — Mustafa-paša je odredil, da je vse potnike, ki pridejo v Carigrad, preiskati, če so zdravi, kajti kolera se klati tudi že po turskih mejah.

Amerika. Hudó se godi drž. vojaki v Braziliji v boji zoper ustajnike pri Rio Grande, ter je ustajnikov z vsakim dnevom več, vendar pa ustaja ondi nima velikega pomena. — V razstavi Chicaški prihaja do 10 tisoč obiskovalcev na dan in se misli, da pri tej razstavi ne bode škode.

Za poduk in kratek čas.

S trebuhom za kruhom.

(Dalje.)

Staremu Lovrencu je prihajalo čimdalje huje; včas ga je kuhala vročica; govoril je o grehih svojih, o Bistrici in o tem, da mu je Bog ne dovoli videti. Micka se je solzila zaradi očeta in zaradi sebe.

Med tem je naselbino zadela nova nadloga. Začelo je deževati; v kratkem se je dež izprevrgel v strašen naliv. Ves travnik se je premenil v velik ribnik. Ljudje so jeli bolehati, ker so bili mokri po cele dni. Nekateri so iznova zapustili naselbino hotéč priti v Barbaceno; ali vrnil so se kmalu s poročilom, da se je reka razlila čez obrežje in da ni moči se prepeljati. Razmere so postale strašne; živež je potekel, novega pa ni bilo mogoče dobiti iz Barbacene. Lovrencu in Micki je manj grozil glad, ker jima je Sokol prinesel vsako jutro divjine, katero je ustrelil. Razpel je tudi nad steno hišno, na kateri je ležal Lovrenc, svoj šator, da bi starca branil dežja.

Dež je vedno bolj lil. Neko tiho noč se razlegne po taboru presunljivi krik: »Povodenj! povodenj!« Ko se ljudje vzbudijo, zagledajo v temi, kamor je oko do-

seglo, jedno samo belo ravan, po kateri je pljuskal dež. Od brega, kjer je štrlelo štorovje, se je čulo šumenje in pljuskanje valov. Vpitje se je razlegalo po vsem taborišču. Ženske in otroci so begali na vozove; moški so tekli, kar so mogli, na zahodno stran travnika, kjer še les ni bil posekan. Voda jim je že segala do kolena. Šumenje od gozda sem se je povečavalo; ljudje so vpili in klicali po imenu drug drugega. Videlo se je, da narašča silen tok. Ovce so plavale in z žalostnim meketanjem zvale na pomoč, dokler jih ni voda odnesla v les. Dež je curkoma lil. Dalnji šum se je premenjal v ogromno hrumenje raztogočenega valovja. Vozovi so se začeli tresti. To je bila groza, tema, smrt.

Jeden voz, ki je stal najbližje gozda, se je prevrgel. Ženske so kričale: »pomagajte!«; nekoliko moških se spusti z dreves; ali valovje jih ugrabi, zasukne in odnese v gozd, v pogibel. Dež je šumel čimdalje bolj in vedno večja tema je pokrivala dolinico. V časih se je kako bruno, na katerem so čepeli ljudje, zazibalo in zagugalo; tu se je temno truplo kake zveri prikazalo na površju; tam se je iztegnila človeška roka iz vode, potem upadla in izginila za vselej.

Besno vodovje je hrumelo, utaplajoča se zvrjad tulila, ljudje so vpili: »Jezus, Jezus! Marija!« Na travnikih so se podvojili vrtinci; vozovi so ginili.

Kaj pa je z Lovrencem in Micko? Stena hišna, na kateri je stari kmet ležal, ju je otela, ker je plavala, kakor plav. Valovje jo je sukalo krog po travnikih, nėslo proti lesu, udarjalo ž njo v to in ono drevo ter jo naposled porinilo v reko in odneslo v daljavo in temo. Deklica je klečala pri starem očetu in stezala roke proti nebu. Veter je raztrgal šator; a tudi sama plav se je utegnila razbiti vsak hip, ker so spredej in zadej plavala debela izrutega drevja. Konečno obvisi med vejevjem drevesa, kateremu se je le vrh videl iz vode; ali v tem hipu se začuje z onega vrha glas človeški:

»Prejmi puško in idita na ono stran, da se plav ne prevrne, ko skočim...«

Brž, ko sta z Lovrencem to storila, kar jima je bilo ukazano, skoči neka postava z vejevja na plav.

Bil je Sokol.

»Če je volja božja, jaz vaju rešim te nevarnosti.«
(Dalje prih.)

Smešnica. V nekem nemškem mestu ste se sprli dve dekletci, osem in pa deset let stari ter ste si dajali »debelih«. V tem pa se vzdigne eno dekletce ter teče na ravnost k sodniji, češ, da toži tovarišico svojo — na razžaljenje časti.

Razne stvari.

(Stolna cerkev.) Dnes so imeli mil. knez in škof za našo škofijo imenitno opravilo v stolni cerkvi v Mariboru: slovesno blagoslovljenje prošta, preč. gosp. Ignacija Orožen, vmeščenje kanonika, preč. g. dr. Jožefa Pajek in častnih kanonikov stolne cerkve, preč. gg.: Ivana Bosina, dekana v Kozjem, Jakoba Meško, župnika pri Sv. Lovrenci v Slov. goricah, Karla Gajšek, dekana na Dobrni in Antona Hajšek, dekana v Slov. Bistrici.

(Duhovne vaje.) Letos bodo duhovne vaje za duhovnike naše škofije od dne 28. avgusta do 1. septembra v Mariboru.

(Častno občanstvo.) Občina »Bišečki vrh« pri sv. Bolfanku v Slov. gor. je imenovala dne 16. julija enoglasno častnim občanom velečastitega gosp. dr. Jožefa Muršec, lav. in sek. konzistorijalnega svetovalca, umirov-

ljenega profesorja v Gradcu, kot velezaslužnega rojaka za domačo cerkev in šolo.

(Šolstvo.) Na c. kr. gimnaziji v Mariboru je bilo letos 336 dijakov 215 Slovencev, 113 Nemcev, 3 Čehi in 1 Madjar. Odliko je dobil v 39 učencev, prvi red 240, drugi pa so »padli«.

(Okr. odbor.) Gospodje, ki so v okr. zastopu v Mariboru, izvolili so si ta-le odbor: dr. Janez Schmiderer, načelnik, J. Bancalari, njega namestnik, dr. Fr. Kornfeld, J. Bancalari, David Hartmann, J. Wiesthaler, dr. Lorber in R. Pachner. Vsi so doma v Mariboru, le eden je iz Brestenice pri Mariboru; lahko si torej mislimo, kako da bode te gospode gospodarstvo s kmečkim denarjem.

(Nova sv. maša.) V romarski Marijini cerkvi v Rušah bo 30. julija nova sv. maša, katero bo daroval gosp. novomešnik Matevž Tertinek, doma od Sv. Jurija na Remšniku.

(Smrtna kosa.) Dne 16. julija t. l. je bila pokopana v Središču tržanka Ana Glavnikova, sestra č. gpd. Alojzija Vojska, kaplana pri Mali nedelji, ki je umrla po kratki bolezni. Pokojnica je bila izgled vrle slovenske matere. Naj počiva v miru!

(Slov. društvo.) Občni zbor političnega »Slov. društva« ne bo že dne 6. avgusta, ampak še le dne 8. septembra in sicer popoldne v Mariboru.

Dr. Leop. Gregorec, predsednik.

(Vodstvo) družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani razpošilja vabilo k veliki skupščini, ki se vrši v Sežani dne 26. julija dopoldne.

(Tatvina.) V noči 12. julija je tat odpeljal P. Mlakarju, želarju na Pragarskem, iz hleva kravo, okoli 80 fl. vredno. Doslej še niso dobili niti »jirse« niti tatů.

(Krma.) Ker je letos sena le malo in tudi za otavo ne kaže po nekaterih krajih dobro, zato misli vlada prepovedati izvožnjo krme v tuje države. Ogerska vlada pa se upira tej prepovedi, ker judom trgovcem ni po volji.

(Posojilnica v Vitanji) je imela v prvem polletju 1893 skupnega prometa: 85.290 gld. 54 kr. Za hranilne vloge plačuje pet od sto in posojila daje po 6%.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru je daroval č. g. Simon Gaberc, župnik v Framu 5 gld. Bog plati!

(Mladina.) Na Dunaji je stalo te dni 7 dečkov, od 10—13 let sterih, pred soonijo zavoljo 70 tatvin. Vsi so še hodili v šolo, le od časa do časa so jo potegnili v šumo za mestom ter so od ondot po noči, pa tudi po dnevu šli na krajo.

(Poroka.) Na Gornji Polskavi je bila dne 8. jul. poroka gspdc. Matilde Dominkuš in g. dr. Rih. Eder. Nevesta je hči staroste naših zaslužnih rodoljubov, g. dr. Fr. Dominkuš, odvetnika v Mariboru; poročal ju je vlč. g. Jožef Hrzlič, župnik na Spodnji Polskavi.

(Potepuhi.) Od dne 3. do 7. junija je bil po celi naši deželi lov na potepuhe. Ujeli so jih 113, 70 moških in 43 ženskih, največ jih je bilo v Judenburgskem okraju, v Brežiškem pa ga ni bilo, da bi ga ujeli. Zato pa so izmed mest največ jih ujeli v — Celju.

(Poboj.) V Trstu je v petek večer nek trgovec na ulici napadel L. Ledineka, c. kr. nadporočnika ter ga je ustrelil; njega pa je nadporočnik še mahnil s sablo, da bode težko ozdravel. Nadporočnik je bil iz Ptujja, sin c. kr. okr. sodnika v Konjicah.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Jakob Očgerl, provizor pri Sv. Andraži v Slov. goricah, je dobil isto župnijo.

(Bolezni.) Na Holmu pri Ormoži so se prikazale kozé, na Tinjah pa davica. Le-ta je že ondi več otrok »vdavila« in so vsled tega prenehali s poučevanjem v tamošnji šoli.

(Kat. tiskovno društvo) v Mariboru ima ta-le odbor: dr. Jožef Pajek, kanonik stolne cerkve, predsednik; dr. B. Glančnik, odvetnik, podpredsednik; dr. Ivan Mlakar, profesor bogoslovja, blagajnik, in dr. Martin Matek, prof. bogoslovja, tajnik; kanonik Lovro Herg, kanonik Karol Hribovšek, zdravnik dr. Feliks Ferk, Jožef Zidanšek, profesor bogoslovja in vikar dr. Anton Medved.

(Posojilnica v Gornji Radgoni) imela je v preteklem polletju dohodkov 21.702 fl. 53½ kr. in stro-

škov 21.911 fl. 14 kr. torej prometa 43.613 fl. 66½ kr. Mej dohodki imela je 16.850 fl. 50 kr. hranilnih vlog in 2885 fl. vrnjenih posojil, med stroški pa 15.800 fl. posojil ter 3921 fl. 84 vzdignjenih hranilnih vlog. Pristopilo je 61 novih zadruženikov, ki imajo v deležih 610 fl.; vseh zadruženikov skupaj je 166.

Loterijske številke.

Gradec 15. julija 1893:	7, 15, 82, 68, 41
Dunaj	46, 43, 77, 34, 37

Posestvo

v lepem kraju, kjer bode veliko sadja in vina, se prodaja. V hramu je sedaj prodajalnica za mešano blago, bil bi pa tudi sposoben za pekarijo, ker v okolici nikjer ni nobenega peka.

Več pové iz dobrote gospod **Ferdo Weiss** pri Marija Snežnici, pošta Mureck.

Najbolj po ceni se kupujejo:

najboljši molitveniki, šolske knjige, pisalne in šolske reči, izvrsten konceptni in pisalni papir, vsakovrstni zavitki, pisani papir, svilnati papir v 65 barvah, najboljše karte.

Tiskovine za odvetnike in bilježnike, šole in občinske urade, trgovce itd.

A. PLATZER,

poprej Edvard Ferline,

gospodne ulice štev. 3 v Mariboru.

Knjigovezarska dela se točno in takoj po ceni izvršujejo.

Da ne bode nobena pomota, prosim, da na tanjko pazite na mojo trdko. 22

Glasovita

radi svojega učinka, odlikovana radi svojih lastnostij s častno diplomom in zlato svetinjo na razstavi v Londonu in Parizu, z zlato svetinjo v Briselu in Tunisu.

Želodčeva tinktura
lekarja G. Piccoli-ja
v Ljubljani

je vspešno dietetično sredstvo, katero krepki in zdravi želodec, kakor tudi opravi prebavnih organov izbornu pospešuje. 2-12

Izdelovatelj razpošilja jo proti povzetju zneska v zabojih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., po 55 steklenic (zaboj tehta 5 kg) za 5 gld. 26 kr. Poštnino plača vedno naročnik.

Lepo posestvo

pol ure od mesta Radgone oddaljeno, z lepim poslopjem in hlevom ter dobrimi njivami, travniki, lesom, sadnim vrtom in goricami, meri pa 14 orolov ter se prodaja pod roko. To posestvo bilo bi tudi jako pripravno za krčmarski obrt, ker stoji hiša na razpotju več cest in v bližini ni nijedne krčme, tudi se vsi pridelki, kakor sadje, mleko, maslo itd. vsled bližine mesta lahko in dobro v denar spravijo. Tudi za penzioniste bilo bi to posestvo vsled svoje lepe lege v jako zdravem kraju zelo priporočati. Več se izve pri c. kr. notarju **Otonu Ploj** v Gornji Radgoni.

OZNANILO.

Zavarovanje poljskih in travniških pridelkov proti škodi po ognju prevzame ceno

„Unio catholica“

društvo za vzajemno zavarovanje na Dunaji.

Glavno zastopništvo v Gradcu Radetzkystrasse 1.

Škode se takoj cenijo in pravično izplačujejo.

Katoličani, kateri se hočejo tem društvu pridružiti naj se oglašijo pri zastopništvu v Gradcu. Zastopniki za dežele in na kmetih se iščejo. 1-6

Lepo posestvo

v prav prijetem in rodovitnem kraju Jarenske župnije pri Mariboru je z jako ugodnimi pogodbami na prodaj. Taisto meri 23 oral zelo skrbno obdelane zemlje in sicer: njivami, gozdom, vinogradom, sadunosnikom in izvrstnimi travniki, ki donajajo krmo za 15 glav živine. Hiša in druga gospodarska poslopja so zidana in v najboljšem stanju. Blizu hrama novo postavljen mlin z obrtno pravico. Mlin se tudi posebej v najem da. Natančneje pové **Ivan Klenovšek**, učitelj v Jarenini pri Mariboru.

Liborno proti bolezni želodca

Štajerska deželna Rogaska Tempeljska in Slatina

Najboljša svežnja pijača

Styrijska slatina

vedno sveža napolnitev v novem natakalem preduhu, kamor se slatina naravnost izliva.

Dobiva se: Pri slatinarstvu v Rogatcu-Slatini, kakor tudi v vseh prodajalnicah mineralnih vod, v specerijskih prodajalnicah in droguerijah, ki so na dobrem glasu. 5-6

Zaupni mož v vsaki fari.

Velevažno, čez četrto stoletja obstoječe, povsod izvanredno zaupanje in spoštovanje vživajoče domače denarstveno podjetje (poroštveni zaklad znaša čez 20 milijonov kron), čegar glavni sedež je na Dunaji, koje je cesarsko kraljevo privilegirano ter je pod vrhovnim nadzorom visoke c. kr. državne vlade in čegar vsestransko priznano blagonsno delovanje se razteza po vseh pokrajinah naše avstrijske domovine, pooblašča v vsaki fari po jednega zaupnega moža z nalogo pospeševati večje razširjenje tega podjetja v dotičnem kraju.

Razumne, čislane in v denarstvenem obziru popolno zaupanje vživajoče osebe, koje si želijo pridobiti vedno rastoči postranski zaslužek za mnogo let, blagovolijo naj pod znamko „201.191. Graz postlagernd“ več polizvedeti. 12-15

„Hranilno in posojilno društvo v Ptuj“

imelo je od 1. januarja do 30. junija t. l. 619.328 gld. prometa: 2-2

Stanje hranilnih vlog dne 1. jan. 1893 fl. 534.026-96

Vloženo od 1. jan. do 30. jun. 1893 „ 170.314-73

Skupaj fl. 704.341-69

Vzdignjeno do 30. jun. 1893 „ fl. 127.405-39

Stanje hranilnih vlog 30. jun. 1893 „ fl. 576.936-30

Stanje posojil dne 1. jan. 1893 „ 565.591-38

Nove posojila v I. polletju 1893 „ 147.175-—

Skupaj fl. 712.716-38

Vrnilo se je na glavnico „ „ 88.601-83

Stanje posojil 30. jun. 1893 „ fl. 624.114-55

Naloženi denar pri drugih hranilnicah 1. jan. 1893 „ 19.374-96

V I. polletju naloženo „ „ 19.255-58

Skupaj fl. 38.630-49

Vzdignjeno „ 23.103-60

Ostane naloženega denarja „ fl. 15.526-89

Za birmance lep spomin

in sploh za odrasle koristen molitvenik pa je

„Duhovni Vrtec“

v V. natisu. Zraven lepih molitev za očitno in domačo službo božjo obsega na 480 strah še poduk za sveto birmo in 116 svetih pesmij:

v usnje vezan z zlatim obrezkom... 85 kr.

„ „ „ s kopčo 95 „

„Poduk za sv. birmo“ 10 kr.

Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Graščinsko oskrbnništvo Herberstorf

proda od postaje Wildon proti povzetju

jabolčnico

po 100 litrov 8—10 gold.

9

OZNANILO.

1-2

V Gizela-bolenišnici v Celji izpraznjeno je mesto zdravnika ordinirajočega. Letna remuneracija za to službo znaša 800 gold., to je osem sto goldinarjev brez drugih dohodkov.

Prošnjiki za to službo naj svoje prošnje, vsaj do **15. avgusta** t. l. štaj. deželnemu odboru dološiljajo. Vse drugo glej v št. 28. tega lista.

Gradec, dne 1. julija 1893.

Od štaj. deželnega odbora.

Kneipp-ova sladna kava

je edino prava v rdečih štirivoglatih zavitkih s podobo župnikovo in trdko

Bratje Oelz, Bregenz.

V take kraje, kjer se naši pridelki ne dobivajo, razpošiljamo cenó poštne zavitke po **gld. 2-10.**

3-15

se priporoča prečastiti duhovščini in slov. cerkvenim predstojništvom, sploh vsem cerkvenim dobrotnikom za naročila cerkvenih posod in orodja, katere v raznih zlogih, od navadnega svečnika do najfinejše umetno izdelane monštrance itd. izdeluje.

V zalozah

je veliko lepih različnih posod in orodja že izgotovljenih na razpolago, vsako naročilo se vestno in hitro izvrši iz različnih kovin — iz zlata, srebra, bakra, nikelnja itd.

Staro blago se popravi, pozlati, posrebrja in poniklja.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

4-12

Služba organista in cerkovnika

1-3

je pri **Sv. Andreju v Leskovci** s 1. septembrom razpisana. Stanovanje prosto in drugi dohodki dovoljni. Cecilijanci, kateri se morajo obvezati, tudi ljudsko cerkveno petje gojiti, imajo prednost; drugi po prestani skušnji.

Predstojništvo.

Razpis službe okrajnega zdravnika.

Okrajni odbor v Šmariji pri Jelšah razpisuje s tem službo okrajnega zdravnika do **10. avgusta 1893.** Letna plača znaša 700 goldinarjev; za lečenje vbojih in za zdravlila tem se plačuje na leto 200 goldinarjev; Kirurški ustanova pri Sv. Štefanu znaša 200 gld.

Prosilci morajo biti doktorji medicine, avstrijski državljani in slovenščine popolnoma zmožni.

Obložene, kolekovane prošnje naj se semkaj predložijo.

V Šmariji, dne 14. julija 1893.

1-2

Načelnik.

Gospod Ig. Heller!

Pošiljamo z ob enem oddano poštno nakaznico znesek za poslani nam universalni podzemeljski plug E. U. P. ter prosimo nam v dobrem zapisati in potrditi.

S plugom smo jako zadovoljni, ker prav dobro ustreza svojemu namenu.

Tudi je močnejši in trpežnejši, kakor drugi enake vrste, katere smo imeli priliko si ogledati. Štejemo si toraj v prijetno dolžnost Vašo slavno „Firmo“ vsestranski priporočati.

Gotovlje, dne 12. julija 1893.

Za društvo „Kmetovalec“:

1-2

Tone Goršek, predsednik.

Lekarna „Zum goldenen Reichsapfel“

J. PSERHOFER'S

I. Singerstrasse 15, Wien.

Kričistilne kroglice, nekaj imenovane univerzalne kroglice, znano čistilno domače zdravilo.

Jedna škatljica s 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati poštne in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kakor jeden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v rdečih pismenih. katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr., prosto poštne 65 kr.

Trpotčev sok, zoper nahod, hripavost, kašelj itd. ena steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštne prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštne prosto 65 kr.

Živiljska esenca (Pražke kapljice) zoper pokvarjenje želodca, slabo prebavljanje itd. Steklenica 22 kr.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge framacetične specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje naročajo. — **Razpošiljana po pošti** se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

Pri dološiljavi denarja (po poštni nakaznici), stane poština dosti manj, kakor po povzetju.

10-12

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, zoper kašelj itd. 1 škatljica 35 kr., poštne prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stendela domače, zdravilo za rane, otekline itd. posodca 50 kr., poštne prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavitek 1 gld.

POROČILO

o delovanju odbora „katol. tisk. društva“ v Mariboru.

Slavni zbor!

Čast mi je poročati o delovanju odbora »kat. tisk. društva« od XII. občnega zbora do današnjega XIII. občnega zbora.

V XII. občnem zboru, ki se je vršil dne 28. julija 1891 v prostorih slov. Čitalnice v Mariboru izvoljeni so bili z večino glasov v odbor gg.: kanonik Lavrencij Herg, kanonik dr. Ivan Križanič, kanonik Karol Hribovšek, vodja in profesor bogoslovja dr. Ivan Mlakar, odvetnik dr. Jarnej Glančnik, zdravnik mag. Feliks Ferk, stolni vikar Anton Borščnik, dvorni kapelan Josip Majcen in profesor bogoslovja Martin Matek.

Dne 18. avgusta 1891 sešel se je odbor k 1. seji ter izbral si: Predsednikom kanonika dr. Ivana Križaniča, njemu namestnikom odvetnika dr. Jarneja Glančnika in tajnikom prof. bogoslovja Martina Mateka. Ker pa se čislani naš predsednik kanonik dr. Ivan Križanič še isti dan odpove predsedništvu, izvoli se v 2. seji dne 1. septembra 1891 predsednikom kanonik Lavrencij Herg. Bivšemu predsedniku pa izreče odbor pismo in javno najpristronejšo zahvalo za dosedanje požrtvovalno delovanje prid društva, pristavljajoč prošnjo, da kot odbornik deluje tudi nadalje v društveni provspeh. Več kot štirinajstletnemu predsedniku ohranilo mu bode društvo vsikdar gorko hvaležnost.

Ker po besedah sv. Očeta Leona XIII. naj bodo katoliška društva vrejena tako, da v nobeni zadevi ne nasprotujejo škofovi razsodbi, ampak se natančno in zvesto vjemajo ž njihovim mnenjem in njihovo voljo*), poklonila sta se našemu prevzvišenemu knezu in škofu Mihaelu gg. predsednik in nja namestnik ter predložila ponižno prošnjo, da bi milostno blagoizvolili sprejeti pokroviteljstvo našemu društvu, kakor so mu bili pokrovitelj tudi blagega spomina pokojni knez in škof Jakob Maksimilijan Stepischnegg. Prevzvišeni knez in škof vsprejeli so radostno pokroviteljstvo in pozdravili z veseljem namene našega društva, proseč mu obilo božjega blagoslova.

V zavesti, da ima trdno zaslombo pri prevzvišenem vladiki in pristojnem našem voditelju, trudil se je odbor po svojih močeh podkrepiti naše društvo in je imel 12 sej v ta namen. Pretresati in dognati je moral posebno dvojno vprašanje, o katerih naj obširneje poročam.

1. Prvo vprašanje dotikalo se je »Slov. Gospodarja«, našega društvenega glasila. Na zadnjem občnem zboru stavil se je predlog, naj »Slov. Gospodar« izhaja samo trikrat na mesec, a za četrti teden naj odbor

skrbi za nov list, kakor izhajata tudi v Gradcu »Sonntagsbote« trikrat in »Feierabend« enkrat, oziroma dvakrat na mesec. Opustijo naj se tudi vse priloge. Tako bi se prihranil časniški kolek, ki znaša visoko vsoto, in bi se naročnina lahko zdatno znižala.

O tem predlogu, ki je bil že odklonjen v III. občnem zboru dne 13. maja 1873., posvetoval se je odbor v 3. in 4. odborovi seji in se iz tehničnih vzrokov ni mogel za-nj odločiti. Gmotni dobiček na kolku bi se znatno znižal, ker bi bilo treba nove administracije in bi tudi ne odvagal kristij, ki prinaša »Slov. Gospodar«, ako izhaja vsak teden. Podaja namreč našemu kmetu vsaki teden stalnega berila, lažje sprejema dopise od vseh strani, odbija napade, zavrača nasprotnike in odkriva njih zlobne laži. »Slov. Gospodar« pa tudi ni drag, ako se primerja z drugimi listi in če je treba, se mu tudi cena lahko nekoliko zniža. Zato je sklenil odbor v 4. seji, naj »Slov. Gospodar« izhaja, kakor doslej vsaki teden, cena naj mu bode 2 gld. 50 kr., naj se opustijo priloge in se napravijo posebni oddelki za cerkvene, gospodarske stvari itd., oblika pa se mu naj zlejša in poveča.

V pozivu z dne 14. decembra 1891. pa je odbor obljubil, vedno pred očmi imeti resolucijo, ki se je sklenila na katoliškem shodu v Gradcu: »Drugi štajarski katoliški shod poklada na srce katoliškemu tiskovnemu društvu škofije lavantinske, da po možnosti skrbi in si prizadeva, da svoje časnike v vnanjem in notranjem oziru tako povzdigne, da bodo mogli tekmovati z nasprotnimi listi«. Zato bode tudi v prihodnje odbor moral obračati svojo posebno skrb na »Slov. Gospodarja«, da ga spopolni in povzdigne tako, da bode v vsakem oziru zadostoval svoji nalogi. Spominjati pa moramo tudi naše slovensko ljudstvo dolžnosti, katero mu na srce poklada prvi slovenski katoliški shod v Ljubljani v nastopni resoluciji: »Prvi slovenski katoliški shod proglašja za resno dolžnost vseh vernih Slovencev izdatno gmotno in duševno podpiranje naših katoliških listov. V dolžnost naj si šteje tudi vsak katoličan zatirati vse veri sovražne časnike in jih nadomeščati z dobrimi, sveto vero in našo narodnost pospešujočimi«.

2. Drugo važno vprašanje zadeva tiskarno sv. Cirila. Na zadnjem občnem zboru priporočal je g. predsednik, naj se naroči novemu društvenemu odboru toliko denarja izposoditi si, da se tiskarna prevzame v popolno last »kat. tisk. društva«, ter utemljuje svoj predlog s tem, ker vé iz skušnje, da tiskarni ni na korist, če ima več gospodarjev; tudi bi se potem lažje povdarjalo v tiskarni katoliško stališče. Zavoljo gmotnih pomislov predloga v tej obliki sicer na občnem zboru ne obvelja, ali društvenemu odboru se vendar naroči, to vprašanje skrbno pretresati.

*) Gl. skupni pastirski list Avstrijskih nadškofov in škofov z dne 11. novembra 1891 str. 7.

Tiskarna sv. Cirila je bila sicer že do zdaj vpisana na ime »kat. tisk. društva«, bila pa je lastnina tajnega društva in opravljalo jo je posebno ravnateljstvo. Imenovano tajno društvo imelo je deleže po 1000 fl. in sicer družba duhovnikov tri deleže po 1000 gold., torej v skupnem znesku 3000 gld., Mariborska Posojilnica dva deleža po 1000 gld., torej v skupnem znesku 2000 gld., dr. Ivan Mlakar jeden delež torej 1000 gld. in »kat. tisk. društvo« jeden delež torej 1000 gld. Razun teh imajo pri tiskarni sv. Cirila manjše zneske: 1. g. prelat Frančišek Kosar 100 gld., 2. g. dr. Josip Muršec 200 gld., 3. g. Florijan Kleine 100 gld., katere je odstopil »kat. tisk. društvu« pod pogojem, da dobiva »Slov. Gospodarja« kot društvenik, 4. g. župnik Anton Balon 100 gld.

V 4. odborovi seji dne 2. novembra 1891. pretresel je odbor to zadevo in sklenil vprašati delničarje, hočejo-li prodati svoje deleže »kat. tisk. društvu«.

V 5. odborovi seji dne 14. decembra 1891. poroča gosp. predsednik, da je pregledal vse listine o nakupu tiskarne in se prepričal, da je bilo vse poplačano in da je z dopisoma dne 15. novembra vprašal odbor družbe duhovnikov in ravnateljstvo Mariborske Posojilnice, sta-li volje svoje deleže »kat. tisk. društvu« odstopiti in pod katerimi pogoji. Odbor družbe duhovnikov in ravnateljstvo Mariborske Posojilnice odgovorila sta ugodno in g. dr. Mlakar je tudi pri volji odstopiti svoj delež. Nato sklene odbor, da prevzame »kat. tisk. društvo« z novim letom 1892 tiskarno sv. Cirila na podlagi računskega sklepa 1891.

V 6. odborovi seji dne 5. januarja 1892., h kateri so bili tudi povabljeni udje direktorija tiskarne sv. Cirila, odloči direktorij na podlagi letne bilance 1891., da deležniki prejmejo za leto 1891. 5% dividende. »Kat. tisk. društvo« prevzame in izplača deleže, tajno društvo pa, katero je bilo dne 15. septembra 1885 ustanovljeno, se na podlagi § 12. dotične društvene pogodbe razveže. Pričujoči odborniki »kat. tisk. društva« vzamejo soglasno te ukrepe direktorija na znanje ter prevzamejo tiskarno sv. Cirila v Mariboru v popolno last.

Ti sklepi so se potem tako-le izvršili: 1. Mariborski Posojilnici plačala sta se oba deleža. 2. Družbi duhovnikov in dr. Ivanu Mlakarju dali ste se dolžni pismi. 3. Manjši zneski a) g. prelata Kosarja 100 gld.; b) gosp. dr. Muršeca 200 gld.; c) gosp. Kleineta 100 gld.; d) g. Balona 100 gold., katere je tiskarna sv. Cirila dolžna imenovanim gospodom naj se postavijo v inventar kot passiva. — Tako je izvršil odbor brez dvoma najimennitnejšo točko v dosego svojega namena.

O stanju tiskarne bilo bi omeniti: Nastavljenih imamo v tiskarni 15 ljudi, kateri imajo vedno dovolj dela. Tiskajo se redoma v naši tiskarni: »Slov. Gospodar«, »Südost. Post«, »Popotnik«, »Kirchliches Verordnungsblatt«. Knezoškofijski ordinijat, župnijski uradi, več Posojilnic n. pr. Mariborska, Lenarčka, Makolska itd. in še mnogo drugih trgovcev naročajo vse ali skoraj vse, kar potrebujejo tiskovin. Naročil se je nov stroj, mnogo novih črk in raznih okrasov, da bomo mogli vstrezati vsem raznim zahtevam.

V zalogi ima tiskarna: 1. Ključek nebeški, spisal Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru. 2. Sveto Opravilo, spisal Anton Slomšek, nekdanji viši ogleda sol, 5. pomnoženi natis. 3. Duhovni Vrtec, 5. natis. 4. Družbine bukvice za dekleta, spisal Jožef Roz-

man, pokojni Konjiški nadžupnik, 12. natis. 5. Žalostna mati Božja, spisal Fr. S. Bezjak, župnik pri Sv. Marku 6. natis. 6. Ordo providendi infirmos, iuxta Rit. Rom. Salisburgense, editio nova. 7. Svete pesmi za šolarje. 8. Poduk za sveto birmo. 9. Angeljska služba Božja. 10. Bukve Božje v naravi. 11. Zbirka narodnih pesmi I. in II. snopič. 12. Zenitovanje. 13. Slednjič razne tiskovine za župniške in občinske urade, Posojilnice, šole itd.

Natisnila so se v naši tiskarni tudi nastopna dela: 1. Sveti Pavel, apostol svetá in učitelj narodov. Njegovo življenje in delovanje opisal dr. Mihael Napotnik, knez in škof lavantinski. I. in II. izdaja. 2. Bela žena, Tekel, Pekel, Žlahtna rozga, Nebeški venec, Lurška mati Božja, spisal kanonik dr. Ivan Križanič. 3. Venec pobožnih molitev in svetih pesmi 5. natis. 4. Sveto opravilo očitne službe božje za Lavantinsko škofijo. 5. Vsakoletni »Directorium«, »Personalstand« itd. Prevzela je tudi naša tiskarna natis novega »Obrednika« za našo škofijo.

Da se društvu pridobi novih društvenikov, opozoril je odbor v pozivu z dne 14. decembra 1891 slovenske rojake na vzvišen namen »kat. tisk. društva« in jih uljudno vabil, naj se oklenejo našega društva. Vsled tega poziva pristopilo je društvu 54 društvenikov. Društvo šteje zdaj 143 društvenikov. Umrli so od zadnjega občnega zbora: 1. Simonič Janez Aleksander, deficient v Kapeli, 2. Šuta Rupert, dekan v Zavrču, 3. Mikuš Frančišek, nadžupnik v Konjicah, 4. Potočnik Lavrencij, dekan v Braslovčah, 5. Verlič Frančišek, župnik v Stranich, 6. Jeraj Josip, častni kanonik in župnik v Žalcu, 7. Černoša Simon, mestni župnik v Slov. Gradcu, 8. Sevnik Martin, župnik pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Blag jim spomin in večni mir!

Iz teh podatkov sprevidite, častiti društveniki, delovanje odborovo od zadnjega občnega zbora. Preden pa sklenemo letošnje društveno poročilo, šteje si odbor v dolžnost zahvaliti se vsem, ki so ga podpirali v svojem priradevanju za društven namen, zlasti našemu prevzvišenem pokrovitelju, ki so vselej gorko podpirali naše društvo, vzem društvenikom, ki so vstajali pri našem društvu ali pa pristopili, in slavnemu občinstvu, da je tako rado naročalo svoje potrebščine v naši tiskarni. Poudarjamo pa, da je odboru bila in bode najresnejša skrb, velevažen namen društva vselej in z vsemi sredstvi povspesovati in naročnikom vsikdar pošteno in po zmernih cenah postreči. Če pa uvažujete, prečastni društveniki, dolgove, v katere je zabredlo društvo, ker je prevzelo tiskarno sv. Cirila, precejšnje troške, katere bode društvo še imelo, da spopolni tiskarno in zadostuje drugim društvenim potrebščinam, slednjič če si stavite pred oči velevažen namen našega društva zlasti v naših časih, upamo da ne bote nam vzlo jemali, če se obračamo na Vašo požrtvovalnost. Prosimo torej: podpirajte društvo neposredno z naročevanjem pri naši tiskarni in posredno s tem, da jo drugim priporočate, društvu dobite veliko novih društvenikov, da razširjate, naročate in tudi duševno podpirate naše društveno glasilo; ker toliko več naročnikov si bo pridobil »Slov. Gospodar«, kolikor boljši in vse obsežen bode gledé vsebine in kolikor bolj se bomo trudili razširjati ga. Podpirajte torej, prečastni gospodje vsi, vsak po svoje in v svojem krogu odbor, da se društvo bolj in bolj učvrsti, raste in sad rodi v časi in večni prid milemu narodu slovenskemu!

